

CARACTERÍSTIQUES dels drets humans emergents

Els drets humans emergents donen resposta a les **reivindicacions d'actors nacionals i internacionals** que tradicionalment **han tingut nul·la o escassa presència** en la configuració de les normes internacionals. La seva participació ajudarà a l'efectivitat dels seus drets.

Els drets humans emergents són **reivindicacions de nous drets i de drets parcialment reconeguts**. Drets recollits a la normativa internacional i nacional vigent als quals se'ls ha donat noves interpretacions o s'hi han afegit nous continguts.

La **democràcia** és el **fil conductor dels drets humans emergents**. És difícil imaginar un altre règim polític que pugui oferir condicions més adequades per al desenvolupament dels drets humans: no hi ha garantia de drets humans sense democràcia i no hi pot haver democràcia sense garantia dels drets humans.

Fi de les divisions en matèria de drets humans:

+ **Drets individuals vs drets col·lectius:** Des de sempre els drets individuals s'han identificat com aquells que corresponen a la persona com a individu, independent-

ment del seu rol social; els drets col·lectius, d'altra banda, serien aquells que corresponen a les comunitats, els pobles o determinats grups o col·lectius socials.

Des del punt de vista dels drets humans emergents, qualsevol dret pot tenir una dimensió individual i una dimensió col·lectiva.

+ **Drets civils i polítics vs drets econòmics, socials i culturals (DESC):** Aquesta ha estat una divisió històrica basada en diferències ideològiques. Una diferència que s'ha vist reflectida en els diferents mecanismes de garantia i protecció, menys efectius en allò que respecta als DESC. Aquestes categories de drets es van veure també completades pels drets coneguts com a drets de solidaritat, sense cap garantia directa.

Els drets humans emergents superen aquestes divisions i pretenen equiparar els mecanismes de garantia per aconseguir la mateixa efectivitat de tots els drets: universals, indivisibles i interdependents.

ON ESTAN RECOLLITS els drets humans emergents?

El caràcter dinàmic dels drets humans emergents fa que no hi hagi un únic text, i molt menys un que tingui caràcter definitiu, que pugui recollir-los tots i cadascun d'ells de forma completa. Això no obstant, un instrument de referència és la **Declaració Universal de Drets Humans Emergents**, aprovada a la Conferència de Monterrey de 2007 en el marc del Fòrum Mundial de les Cultures.

PER A SABER-NE MÉS

Per aprofundir més en aquestes qüestions pots visitar l'enllaç de la **Declaració Universal dels Drets Humans Emergents**, així com les **publicacions temàtiques a la pàgina web de l'Institut de Drets Humans de Catalunya** (www.idhc.org).

Ajuntament de Barcelona

Drets Civils

Institut de Drets Humans de Catalunya
Pau Claris, 92 entl. 1a | 08010 Barcelona
Tel.: +34 93 301 77 10 | Fax: +34 93 301 77 18
www.idhc.org | institut@idhc.org

següents: **1. El dret a la seguretat vital**, que suposa el dret de tot ésser humà i tota comunitat, per a la seva supervivència, a disposar d'aigua potable i sanejament, d'energia i d'una alimentació bàsica adequada, i a no patir situacions de fam. Tota persona té dret a un subministrament elèctric continu i suficient i a l'accés gratuït a aigua potable per satisfer les seves necessitats vitals bàsiques. **2. El dret a la integritat personal**, que es cimenta en què tota persona és inviolable i té dret a la seva integritat física i psíquica. Es prohibeix la pena de mort i les execucions sumàries en tota circumstància i lloc. **3. El dret a la renda bàsica o ingrés ciutadà universal**, que assegura a tota persona, amb independència de la seva edat, sexe, orientació sexual, estat civil o condició laboral, el dret a viure en condicions materials de dignitat. Amb aquest fi, es reconeix el dret a un ingrés monetari periòdic incondicional sufragat amb reformes fiscals i amb càrrec als pressupostos de l'estat, com a dret de ciutadania, a cada membre resident de la societat, independentment de les seves altres fonts de renda, que sigui adequat per permetre-li cobrir les seves necessitats bàsiques. **4. El dret al treball, en qualsevol de les seves formes**, remunerades o no, que empara el dret a exercir una activitat digna i garant de la qualitat de vida. Tota persona té dret als fruits de la seva activitat i a la propietat intel·lectual, dins del respecte als interessos generals de la comunitat. **5. El dret a la salut, a l'assistència sanitària i als fàrmacs**, que assegura l'accés a les millors tecnologies de salut, així com a gaudir d'un sistema sanitari de prevenció, vigilància i assistència personalitzada i a disposar dels medicaments essencials. Totes les persones i tota comunitat tenen dret que els avenços científics i tecnològics en l'àmbit de la salut, i en particular pel que fa a l'enginyeria genètica, respectin els principis fonamentals de la dignitat de la persona i dels drets humans. **6. El dret a la educació**, al saber i al coneixement i a la formació continuada i inclusiva i a l'eradicació de l'analfabetisme, que aspira que tot ésser humà tingui accés a una educació i a una formació professional continuades i de qualitat, que s'adaptin a les necessitats personals i a les demandes de la societat, i que totes les persones i éssers humans tenen dret a l'eradicació de la pena de mort digna, que assegura el dret a la voluntat de la persona i dels drets humans.

Ella és a l'horitzó -...-.
M'apropo dues passes, ella s'allunya
dues passes.
Camino deu passes i l'horitzó se'n
va deu passes més enllà.
Per molt que jo camini, mai
l'atraparé.

PER QUÈ SERVEIX LA UTOPIA?
PER AIXÒ SERVEIX:
PER CAMINAR

Eduardo Galeano,
"Ventana sobre la utopía"

Drets Humans Emergents

PER QUÈ SORGEIX EL CONCEPTE de drets humans emergents?

El reconeixement dels drets inherents a l'ésser humà és un procés en permanent evolució i actualització, que avança en funció de les necessitats i de les reivindicacions de cada temps i lloc.

Des de l'aprovació de la Declaració Universal dels Drets Humans el 1948, tant Espanya com la societat internacional en conjunt han sofert transformacions molt importants: canvis polítics, socials, ideològics, culturals, econòmics, tecnològics i científics que han

comportat l'aparició de nous reptes i que demanden el reconeixement de nous drets.

El concepte de drets humans emergents respon al dinamisme de la societat internacional contemporània, i del dret internacional, de manera que es pugui donar resposta a aquests nous reptes i necessitats.

ELS VALORS I ELS PRINCIPIS dels drets humans emergents

Existeixen una sèrie de valors i de principis inherents a la noció dels drets humans que al mateix temps inspiren també els drets humans emergents.

Els valors, amb la dignitat humana com a fonament, s'entrecreuen i es reclamen mútuament: no hi ha llibertat sense igualtat, la llibertat i la igualtat són ingredients de la dignitat i de la justícia, sense pau no hi ha llibertat, la falta de pau pot ésser la conseqüència de la falta de justícia o d'igualtat.

Aquests valors no són estàtics, adquireixen diferents matisos d'acord amb cada època.

El valor "**vida**" es dota d'un element de "**qualitat**". La "**igualtat**" es matisa amb la necessitat de la justícia distributiva. La "**solidaritat**" s'uneix a valors com la "**convivència**", que supera amb escreix la mera tolerància. La "**pau**" es vincula al "**diàleg**", la "**llibertat**" i el "**coneixement**". No hem d'oblidar la "**democràcia**", valor i principi imprescindible per a la protecció i promoció dels drets humans.

Els drets humans i els drets humans emergents es basen també en una sèrie de principis de caràcter transversal. Uns principis concebuts des dels espais de la

societat civil plural i incloent.

- El **principi de coherència** promou i posa de relleu la indivisibilitat, interdependència i universalitat dels drets humans;
- El **principi d'horitzontalitat** evita establir algun tipus de jerarquització en els drets humans;
- El **principi d'interdependència** i el de **multiculturalitat** reconeixen en el mateix pla d'igualtat els drets individuals i els drets col·lectius;
- El **principi d'inclusió social** implica no només donar garanties d'accés a les oportunitats vitals que defineixen una ciutadania social sinó també ésser acceptat com un membre més d'aquella societat;
- El **principi de gènere**, el **principi de no discriminació**, i el **principi de participació política**;
- El de **responsabilitat solidària** com una exigència de compromisos respecte dels individus i de la societat.

EXEMPLES de drets humans emergents

1 DRETS NOUS

Dret a la renda bàsica: Assegura a tota persona, amb independència de l'edat, sexe, orientació sexual, estat civil o condició laboral, el dret a viure en condicions materials de dignitat. Amb aquesta finalitat es reconeix el dret a un ingrés monetari periòdic incondicional a càrrec dels pressupostos de l'Estat, a cada membre resident de la societat nacional.

Dret a una mort digna: Assegura a tota persona el dret a veure respectada la seva voluntat de no perllongar artificialment la seva vida, expressada en un testament vital o formalitzat amb les degudes garanties.

Dret a migrar o a la mobilitat universal: Dret de tota persona a sortir del seu país, entrar a d'altres països i establir la seva residència en el lloc de la seva elecció.

Drets relacionats amb l'orientació sexual: El dret a l'autodeterminació personal i la diversitat i autonomia sexual reconeix a tota persona el dret a exercir la seva llibertat i orientació sexual, així com a l'adopció, sense discriminació.

Dret a la interculturalitat: El dret a la cultura reconegut a l'article 27 de la DUDH garanteix a totes les persones formar part lliurement de la vida cultural de la comunitat. Aquest dret emergent ha pretès desenvolupar i ampliar el seu contingut garantint, a més a més, el coneixement recíproc i el respecte mutu entre persones i grups de diferents orígens, llengües, religions i cultures.

Dret a la tutela de totes les manifestacions de comunitat familiar: La unió matrimonial entre home i dona, reconeguda a l'article 16 de la DUDH,

ja no és la única realitat familiar. Són moltes, avui en dia, les manifestacions que la família pot adoptar; amb aquesta nova interpretació es pretén reconèixer el dret de tot ésser humà a la protecció i tutela per part de les autoritats públiques de la família, sigui quina sigui la forma que s'adopti.

2 EXTENSIÓ DE CONTINGUTS DE DRETS HUMANS JA RECONEGUTS

Dret a la salut, a l'assistència sanitària i als medicaments: A aquest dret se li ha donat una interpretació que ha volgut anar més enllà del dret a la salut reconegut a l'article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH), ja que no només assegura l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris, sinó que assegura l'accés a les millors tecnologies de salut, així com a gaudir d'un sistema sanitari de prevenció, vigilància i assistència personalitzada, i a disposar dels medicaments essencials.

Dret a l'educació: El dret a l'educació es troba formulat a l'article 26 de la DUDH, que reconeix el dret a la instrucció elemental i fonamental. Com a dret humà emergent s'ha volgut ampliar el seu concepte i contingut per estendre'l a més al dret al saber i al coneixement, a la formació

continuada i inclusiva; a l'eradicació de l'analfabetisme. En definitiva, el que es pretén és assegurar una formació de qualitat i continuada, sense cap tipus de discriminació, que s'adapti a les necessitats personals i a les demandes de la societat.

Dret a la seguretat vital: Al dret a la seguretat reconegut a l'article 25 DUDH se li ha volgut donar un doble vessant: el dret a la seguretat vital no només implica una obligació dels poders públics de garantir la seguretat dels seus ciutadans, sinó que la seguretat també ha de ser entesa com un mínim vital, com una garantia per què tots els éssers humans tinguin allò necessari per a la seva subsistència i benestar: aigua potable i sanejament, energia, alimentació bàsica adequada, subministrament elèctric continu i suficient...

3 DRETS ESTESOS A COL·LECTIUS QUE TRADICIONALMENT NO N'HAN GAUDIT

Dret al matrimoni entre persones del mateix sexe: Extensió del dret al matrimoni, tradicionalment reconegut única i exclusivament a la unió entre home i dona, a totes les persones, amb independència de la seva orientació sexual.

Dret de vot de les persones migrants: El dret universal al sufragi actiu i passiu empara el dret de tota persona major d'edat, amb independència de la seva nacionalitat, al sufragi actiu i passiu en tots els processos electorals i consultes populars que se celebren al seu lloc de domicili o residència habitual.

QUINS SÓN els drets humans emergents?

Els drets humans emergents poden adoptar formes molt diverses, des de drets que ja tenen algun tipus de reconeixement jurídic a aquells que consisteixen en noves formulacions i fins i tot l'extensió de drets a determinats col·lectius que tradicionalment no han pogut gaudir-ne.

Des d'aquest punt de vista s'ha de tenir en compte una triple dimensió dels drets humans emergents:

